

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Лоханова Н.О.

(прізвище та ініціали)

«_____»

_____2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності облік та аудит

за темою:

«Облік, контроль та аналіз товарних запасів в системі управління підприємством роздрібною торгівлі (на прикладі ТОВ «Таврія В»)»

Виконавець

студентка ЦЗФН групи 41

Чумаченко Маргарита Геннадіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

К.Є.Н., ДОЦЕНТ

(науковий ступінь, вчене звання)

Белінська Ольга Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ	6
1.1. Сутність товарних запасів	6
1.2. Класифікація та оцінка товарних запасів	10
1.3. Проблемні питання обліково-аналітичного забезпечення управління товарними запасами	15
РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ В ТОВ «ТАВРІЯ В»	20
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	20
2.2. Організація первинного обліку руху товарів	25
2.3. Стан аналітичного та синтетичного обліку товарів	36
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ В ТОВ «ТАВРІЯ В»	45
3.1. Організація внутрішнього контролю товарних запасів	45
3.2. Аналіз стану та ефективності використання запасів	51
3.3. Шляхи вдосконалення інформаційного забезпечення управління товарними запасами підприємства	70
ВИСНОВКИ	5
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	0
ДОДАТКИ	5

ВСТУП

Актуальність теми. У ринкових умовах господарювання роздрібна торгівля характеризується все більшим ускладненням структури, що зумовлено розширенням масштабів діяльності, ростом обсягу товарних мас, які циркулюють її каналами, збільшенням кількості структурних елементів і розмаїттям їх зв'язків між собою і з постачальниками. Усі названі обставини потребують нових підходів до управління підприємствами роздрібною торгівлі і процесом товароруку загалом. В умовах, що складаються, одним із найважливіших напрямків ефективності функціонування роздрібною торгівлі стає завдання значного удосконалення управління товарними запасами. Важливу роль у вирішенні цих проблем відіграє подальше удосконалення бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю як функцій управління.

Бухгалтерський облік руху товарних запасів є основною ділянкою обліку торговельного підприємства, яка забезпечує визначення і контроль за точністю і об'єктивністю основного показника діяльності підприємства – обсягу товарообігу та доходу як джерела покриття витрат обігу та створення прибутку торговельного підприємства.

Вагомий внесок у дослідженні обліку, контролю та аналізу товарних запасів у системі управління підприємствами роздрібною торгівлі зробили вітчизняні та зарубіжні вчені: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валусь, К. Друрі, А.Г. Загородній, С. Котляров, Л.М. Крамаровський, М.В. Кужельний, П.О. Куцик, В.В. Леонтєв, Є.В. Мних, М.С. Пушкар, Я. Соколов, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, Б.Ф. Усач, М.Г. Чумаченко, так інші.

Дискусійність багатьох теоретичних положень, практична значущість обліку товарів, недостатній рівень їх дослідження з погляду сучасних потреб управління зумовили вибір теми та визначили спрямованість наукового дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної роботи є наукове

обґрунтування шляхів вдосконалення обліку та внутрішнього контролю товарних запасів підприємств роздрібною торгівлі з метою підвищення ефективності управління ними.

Основними завданнями дослідження є:

- розкриття економічної сутності товарних запасів, особливостей їх класифікації та оцінки;
- визначення основних елементів облікової політики підприємства роздрібною торгівлі щодо обліку товарних запасів;
- дослідження системи обліку та внутрішнього контролю товарних запасів досліджуваного підприємства;
- економічний аналіз стану та руху товарних запасів досліджуваного підприємства;
- визначення напрямків удосконалення обліку та внутрішнього контролю в системі управління товарними запасами досліджуваного підприємства.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є система обліку і внутрішнього контролю товарних запасів товариства з обмеженою відповідальністю «Таврія В».

Предмет дослідження. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку, контролю та аналізу товарних запасів у Товаристві з обмеженою відповідальністю «Таврія В».

Методика дослідження. Методичною основою дослідження є загальнонауковий діалектичний метод, методи індукції, дедукції. В процесі дослідження використані прийоми оцінки, зіставлення, порівняння, групування, класифікації, а також статистичні методи.

Інформаційна база дослідження. В процесі дослідження вивчені роботи вітчизняних і зарубіжних авторів, законодавчі і нормативні акти з питань економіки, підприємницької діяльності, оподаткування, бухгалтерського обліку, контролю і економічного аналізу, матеріали періодичних видань, статистичні довідники, реєстри обліку та звітності ТОВ «Таврія В», за 2015 –

2017 рр., яке спеціалізується в галузі роздрібної торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків.

Публікація та апробація результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в господарську практику ТОВ «Таврія В».

За матеріалами дослідження підготовлено до публікації наукову статтю: «Проблемні питання обліково-аналітичного забезпечення управління товарними запасами».

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження було розкрито економічний зміст, сутність та місце товарних запасів на підприємстві роздрібною торгівлі, а також проаналізовано погляд вчених на формулювання визначення товарних запасів.

Товарні запаси є категорією товарного обігу. Існування товарних запасів зумовлено необхідністю забезпечення нормального процесу обігу товарів. До моменту реалізації будь-який товар відноситься до товарних запасів. В процесі товарообігу товарні запаси змінюють свою форму, регулярно реалізуються та відновлюються, а тому є постійно існуючою категорією, розмір якої змінюється в залежності від попиту та конкретних господарських обставин. Кругообіг товарів, зміна статичної форми запасів динамічною формою товарообігу складає економічний зміст процесу товарообігу.

Організація облікового забезпечення прийняття управлінських рішень щодо товарних запасів залежить від обґрунтованої їх класифікації. Основні завдання класифікації товарних запасів полягають в тому, щоб відібрати найбільш істотні класифікаційні ознаки та звести їх кількість до мінімуму. Виділені ознаки класифікації дають змогу приймати більш обґрунтовані управлінські рішення відносно товарних запасів.

Вибір оптимального методу оцінки використання запасів суттєво впливає на фінансовий результат діяльності торговельного підприємства, сприятиме збільшенню оборотних коштів, залученню інвестицій та отриманню можливості покращити фінансовий стан підприємства.

Вирішення проблем щодо обліку товарних запасів забезпечить належне інформаційне середовище для використання сучасних методик контролю та аналізу руху товарів та оптимізації їх залишків.

В умовах комп'ютеризації обліку господарських операцій документообіг втрачає свої первинні функції, але обов'язкове паперове відображення всіх господарських процесів неодмінно потребує чіткої організації руху облікових

документів від стадії створення до передачі документів до архіву. Оскільки основою системи первинного обліку є процес документування, тобто створення первинних облікових документів, то організація документообігу є важливим елементом формування системи первинного обліку.

Оскільки результатом первинного обліку є створення первинного облікового документу, і, саме це є початковою стадією документообігу, запропоновано побудувати графік документообігу з обліку товарних запасів ТОВ «Таврія В» з урахуванням стадій: створення документу, перевірки, обробки та передачі в зону зберігання.

Питома вага первинних документів з товароруху складається в зонах розташування товарно-матеріальних цінностей, а саме на головному складі та в торговому залі (Інтернет-магазині). Перевірка, обробка та зберігання первинних облікових документів з обліку товарних операцій здійснюється в бухгалтерії підприємства. Тому вдосконалення інформаційного забезпечення управління товарорухом необхідно проводити в місцях виникнення облікової інформації та центрах відповідальності за первісну обробку.

Синтетичний та аналітичний облік наявності та руху товарних запасів ведеться на досліджуваному підприємстві у відповідності до вимог діючого законодавства. Суми, що сплачуються постачальнику за товар, включають до первісної вартості товарів за вирахуванням непрямих податків. Облік наявності та руху товарних запасів ведеться на окремих субрахунках, передбачених робочим планом рахунків підприємства до рахунку 28.

Відмічено недоцільність використання субрахунку 286 для обліку транспортно-заготівельних витрат та запропоновано використовувати для цього рахунок 287 «Транспортно-заготівельні витрати».

Підприємство здійснює власний імпорт товарів. Вартість імпортованих товарів, придбаних на умовах наступної оплати, визначають за курсом НБУ на дату їх оприбуткування. У разі перерахування передоплати первісну вартість товарів, що імпортуються, формують після їх отримання, виходячи з курсу

НБУ, встановленого на дату перерахування авансу. Здійснюючи імпорт товарів досліджуване підприємство нараховує та сплачує зобов'язання з ПДВ.

Результати економічного аналізу стану та ефективності використання товарних запасів досліджуваного підприємства свідчать про таке.

Аналіз динаміки залишків товарних запасів на складі аналізованого підприємства свідчить про стрімке зростання загального обсягу запасів протягом всього досліджуваного періоду. Тенденція до зростання спостерігається практично за всіма групами (окрім групи «інших товарів»).

Найбільшу питому вагу товарних запасів складають продовольчі товари. Діапазон коливань протягом трьох аналізованих років знаходиться в межах від 66 % до 72 %. Останнє місце займає група «Меблі» (до 1 %).

Аналіз динаміки сезонних коливань товарних запасів на підприємстві свідчить про те, що найбільші сезонні зміни товарних запасів спостерігалися у 4 кварталі – це обумовлено наближенням різдвяних та новорічних свят. В таких випадках керівництво ТОВ «Таврія В» забезпечує склади товарними запасами, з метою забезпечення безперебійної роботи та надання необхідної продукції покупцям в необхідній кількості. Найбільші товарні запаси у цей період спостерігались за продовольчими товарами.

Проведення ABC – аналізу продовольчих запасів дозволило визначити такі групи товарних запасів:

Група AA – це товарні запаси, які забезпечують основну частину прибутку та товарообігу. На досліджуваному підприємстві до них відносять такі груп товарних запасів як: овочі та фрукти, вино-горілчані вироби та м'ясна гастрономія, сири.

Для ефективного управління цими товарами необхідно: ретельно відбирати постачальників; будувати прогнози потреби в товарах і проводити моніторинг точності реалізації вже побудованих прогнозів; часто проводити інвентаризації; постійно слідкувати за конкурентним середовищем та коливанням попиту.

Група ВВ – це товарні запаси, які мають середні показники за усіма параметрами. До них на ТОВ «Таврія В» відносяться: молочна продукція, кондитерські вироби, бакалія, кулінарія, безалкогольні напої, риба та м'ясо.

Ці товарні групи є базовими для підприємств торгівлі тому, інвентаризацію необхідно проводити періодично.

Група СС – це групи, які не мають суттєвого впливу ні на товарообіг ні на прибуток. До неї відноситься: слабоалкогольні напої, тютюнові вироби та аксесуари, соуси, спеції, рослинна олія, кава, чай, заморожені продукти, консерви, хлібобулочні вироби, снеки, яйця, дитяче харчування. Всі ці групи можна віднести до товарів пасивного попиту. Щоб підвищити на них попит, необхідно їх розміщувати на полицях поруч з товарами групи АА чи товарів, які зазвичай доповнюють один одного. Для контролю за цією групою достатньо проводити інвентаризацію раз на рік, використовувати просту фіксацію даних про товари у інформаційній системі з періодичним оновленням даних.

Аналіз оборотності товарів свідчить про негативну тенденцію до її уповільнення на аналізованому підприємстві. Це зумовлено стрімким зростанням товарних запасів практично за всіма групами товарів (окрім груп «Меблі» та «Інші товари») та зменшенням обсягу товарообороту протягом досліджуваного періоду.

Важливим питанням організації внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві залишається створення окремої внутрішньої служби, яка здійснюватиме контроль наявності та руху товарних запасів.

Отже, чітко налагоджений внутрішній контроль товарних запасів на всіх етапах їх руху у системі управління ТОВ «Таврія В» забезпечить безперервність надходження та реалізації товарів і задоволення попиту покупців, виявлення та використання внутрішніх резервів зниження витрат обігу, а також запобігає зловживанням і перевитратам.

Якісне управління та контроль за товарним асортиментом потребує відповідного аналітичного забезпечення цього процесу. Дієвість економіко-

статистичних методів аналізу товарних запасів забезпечується системністю оцінки наявності та ефективності використання товарних запасів. Використання економіко-статистичних методів аналізу дозволить проводити якісне управління та контроль за товарним асортиментом, всебічну оцінку забезпеченості підприємства товарними запасами та виявляти потенційні можливості підвищення ефективності їх використання для забезпечення безперебійного функціонування підприємства, слугуватимуть прискоренню товарообігу, мінімізації витрат, підвищенню прибутку, скороченню залежалої продукції та зниженню ризику їх списання, та максимального задоволення потреб споживачів.

Актуальною задачею для успішного управління торгівельним підприємством є забезпечення оперативного управління ланцюгами поставок та здійснення повного контролю над складськими процесами та оптимізації товарних запасів. Для вирішення задачі підприємству доцільно використовувати підсистему управління ланцюгами поставок товарних запасів однієї із систем SCM – класу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бова Т. В. Формування ефективної системи інформаційно-аналітичного забезпечення управління підприємством / Т. В. Бова : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [«Сучасний стан та проблеми розвитку підприємств в регіоні»] - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – Т. 6. – С. 42 – 44.
2. Бровко О.Т. Оцінка товарних запасів на підприємствах роздрібної торгівлі. – Збірник наук. праць ВНАУ. – 2012 р. №1. – Том 3 [Електронний ресурс] : Репозиторій ВНАУ. – Режим доступу: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/663.pdf> – Назва з екрану.
3. Бутинець Т. А. Економічне та правове значення документування в умовах трансформації обліку / Т. А. Бутинець // Вісник технологічного університету Поділля. Серія: Економічні науки. – 2000. – Т. 2, № 5. – С. 28 – 33.
4. Волошан І. Г. Організація первинного документообігу товарних операцій в торгівлі / І. Г. Волошан // Інноваційна економіка. – 2013. – № 5 (43). – С. 297 – 300.
5. Герасимов В. Піонер рітейлу/Forbes. – 2014 р. – №6 [Електронний ресурс] : Forbs Україна. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/magazine/forbes/1372174-pioner-ritejla>. – Назва з екрану.
6. Глен А. Велш, Деніел Г. Шорт. Основи фінансового обліку. Переклад з англійської Олександр Мінін та Олена Ткач. Київ: Основи, 1999. – 943 с.9
7. Голубенко В. Кілька кроків до порядку в обліку запасів // Дебет-Кредит. – 2003. – №37.
8. Григорьев М.Н. Управление запасами в логистике / М.Н.Григорьев, А.П. Долгов, С.А. Уваров. – К.: Издательство: Бизнес-пресса, 2006. – 368 с.
9. Гринів Б.В. Економічний аналіз торговельної діяльності./ Б.В. Гринів// Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.

10. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т.3 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 952 с. ISBN 966-580-145-7 (Т. 3).
11. Єгарміна В. Контроль витрат, пов'язаних із надходженням, утриманням та використанням запасів // Вісник податкової служби. – 2002. – №38.
12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затв. Наказом М-ва фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. [Електронний ресурс] : Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99>. – Назва з екрану.
13. Зверяков М. І. Перспективи формування нової якості зростання // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 59–74.
14. Кирьянова З. В. Методологические и организационные аспекты первичного учета / З. В. Кирьянова – М. : Финансы и статистика, 1981. – 142 с.
15. Кім Г. Первинні документи в системі бухгалтерського обліку / Г. Кім, В. Сопко // Секретарь-референт. – 2003. – № 7 – С 31 – 34.
16. Куцміда Н., Беднарчук Г. Бухгалтерський облік запасів [Електронний ресурс] : Дебет-Кредит. – 2007. – №7. – Режим доступу: <https://dtk.com.ua/show/1cid02944.html>. – Назва з екрану.
17. Лень В. С. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч. посіб. / В. Лень, В. Гливенко. – 3-тє вид. – Київ : Центр навч. літ., 2008. – 608 с.
18. Лучко, М. Р. Оцінка активів, зобов'язань і капіталу та вплив змін валютних курсів / М. Р. Лучко // Економіка і управління. – 2013. – № 2.
19. Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О., Ушакова Н.М. Економіка торговельного підприємства. - К.: Хрещатик, 2001 [Електронний ресурс] : Наукова бібліотека ім. М. Максимовича. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/elcat/new/detail.php3?doc_id=949250. – Назва з екрану.
20. Максимова В. Ф. Внутрішній контроль економічної діяльності промислового підприємства – системний підхід до розвитку : [монографія] / В. Ф. Максимова. – Одеса: ОДЕУ, 2005. – 269 с.0

- 21.Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. Т. 2, кн. 2 : Процесс обращения капитала [Электронный ресурс] : К. Маркс. – Режим доступа: <https://www.bsu.by/Cache/pdf/475503.pdf>. – Назва з екрану.
- 22.Нестеренко О.О. Аналіз асортиментної політики підприємства роздрібної торгівлі /О.О. Нестеренко // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2010. – № 3 (53) – С. 172 – 178.
- 23.Павлов П. В. Вплив облікової політики на організацію обліку запасів // Вісник ЖДТУ. – 2004. – №1. – С. 152 – 156.
- 24.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Затв. Наказом М-ва фінансів від 30.11.99 р. № 291 [Електронний ресурс] : Міністерство фінансів України. – Режим доступа: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1214-13>. – Назва з екрану.
- 25.Плешонкова Л. Облік запасів // Баланс. – 2013. – №19.
- 26.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів». Затверджений наказом Мінфіна України від 17.08.00 р. №515 [Електронний ресурс] : Міністерство фінансів України. – Режим доступа: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>. – Назва з екрану.
- 27.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Затверджений наказом Мінфіна України від 20.10.99 р. №246 [Електронний ресурс] : Міністерство фінансів України. – Режим доступа: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>. – Назва з екрану.
- 28.Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. Затв. Наказом М-ва фінансів України від 24.05.1995 р. № 88 [Електронний ресурс] : Міністерство фінансів України. – Режим доступа: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0168-95>. – Назва з екрану.
- 29.Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Затв. Наказом М-ва фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. [Електронний ресурс] :

- Міністерство фінансів України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1365-14>. – Назва з екрану.
30. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV [Електронний ресурс] : Інтерактивна бухгалтерія LIGA ZAKON. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172164.html. – Назва з екрану.
31. Пушкар М. С. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація : монографія / М. С. Пушкар, М. Г. Чумаченко. – Т. : Карт-бланш, 2011. – 335 с.
32. Свідерський Є. І. Бухгалтерський облік у галузях економіки. Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2003 [Електронний ресурс] : ІРБІС – Режим доступу: <https://www.twirpx.com/file/113623>. – Назва з екрану.
33. Сідорова Т.О. Удосконалення методики аналізу товарних запасів підприємства / Т.О. Сідорова, Н.Б. Кащена, Г.Г. Лисак [Електронний ресурс] : Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2013. – Вип. 1 (1). – С. 23-30. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_1\(1\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/esprstp_2013_1(1)_6).
34. Смоквіна Г.А. Вплив елементів облікової політики на фінансовий результат діяльності підприємства (INFLUENCE ELEMENTS IN ACCOUNTING POLICIES ON THE FINANCIAL RESULTS OF THE COMPANY) [Електронний ресурс] / Г.А. Смоквіна, С.Ю. Каверіна // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2016. – № 1 (23). – С. 61-71. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n1.html>.
35. Смоквіна Г.А. Використання економіко-статистичних методів в аналізі товарних запасів торговельного підприємства [Електронний ресурс] / Г. А. Смоквіна // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2016. – № 2 (24). – С. 100 – 109. – Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2016/n2.html>.
36. Ступінська М.В. Роль контролю товарних запасів в системі управління підприємств торгівлі // Європейські перспективи. – 2012. – № 2. – ч.1

- [Електронний ресурс] : Наукова періодика України. – Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%98%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%8C/Downloads/evp_e_2012_2(1)_9.pdf. – Назва з екрану.
37. Торговое дело: экономика, маркетинг, организация: Учебник / Под общ. Ред. проф. Л.А. Брашка и проф. Т.П. Данько. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА – М, 2000. – 560 с.
38. Уварова О. Терміни Податкового Кодексу: значення та правила використання // Податки та бухгалтерський облік. – 2011. – №4.
39. Хамайдюк О. Проводимо річну інвентаризацію [Електронний ресурс] : Дебет-Кредит. – 2009. – №48 – 49. – Режим доступу: <https://dtk.com.ua/show/1cid03393.html>. – Назва з екрану.
40. Чаплінська А.А. Ваємозв'язок понять «Товар» і «Товарні запаси» та їхнє місце у системі управління діяльністю торговельного підприємства // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. – 2009. – №2. – 142 – 148 с.
41. Щодо відображення у бухгалтерському обліку витрат на послуги митного брокера. Лист Мін-ва Фінансів України від 29.11.2013 р. № 31-08410-07-27/34996 [Електронний ресурс] : Транспортний тиждень у одному журналі ТРАНСПОРТ. – Режим доступу: <http://transport-journal.com/monitorynh-zakonodatelstva/ministerstvo-finansiv-ukrajiny-lyst-vid-29-11-2013-r-31-08410-07-2734996-schodo-vidobrazhennya-u-buhgalterskomu-obliku-vytrat-na-posluhu-mytnoho-brokera>. – Назва з екрану.
42. Экономика торговли: учеб. пособие / Н.С. Шелег [и др.] под общ. Ред. Н.С. Шелега, Р.П. Валевиц. – Минск: Выш. Шк., 2012. – 559 с.